

Sisäministeriö

**Vasemmistoliitto rp:n lausunto jallituksen esitykseen
eduskunnalle laiksi arpajaislain muuttamisesta**

Sisäministeriö pyysi lausuntoja hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi arpajaislain muuttamisesta. Tässä lausunnossa tarkastellaan esitystä rahapelihaittojen ennaltaehkäisyyn ja vähentämisen sekä sosiaalisen oikeudenmukaisuuden näkökulmista.

*Pakollinen tunnistautuminen hajasijoitetuilla
rahapeliautomaateilla on merkittävä parannus*

Vasemmistoliitto kannattaa esityksessä ehdotettua pakollista tunnistautumista hajasijoitetuilla rahapeliautomaateilla. Tunnistautumisen voi Norjan esimerkin mukaan olettaa ehkäisevän ja vähentävän rahapelihaittoja huomattavasti. Pakollinen tunnistautuminen myös helpottaisi ikärajavaalvontaa hajasijoitetuilla rahapeliautomaateilla ja parantaisi näin nykyistä tilannetta, jossa tutkimusten mukaan alaikäiset pääsevät edelleen varsin usein pelaamaan rahapeliautomaateilla hajasijoituspaikoissa.

Vasemmistoliitto kuitenkin huomauttaa, että tunnistautuminen on vain väline, joka ei sinällään vielä takaa haittojen vähentymistä. Kuten jo esityksessä sivulla 15 huomautetaan on keskeistä, että tunnistautuneeseen raha-automaattipelaamiseen kytketään rajoituksia, jotka ehkäisevät riskipelaamista. Ongelmallista ehdotuksessa on se, että se ei sisällä varsinaisia keinoja haittojen ehkäisyyn, vaan siinä ehdotetaan, että sisäministeriö voi asetuksilla säätää näistä rajoituksista. Vasemmistoliiton mielestä rajoituksien pitäisi olla pakollisia, sillä tutkimusten mukaan ongelmallisesti pelaavat eivät käytä vapaaehtoisuuteen perustuvia pelaamishallintatyökaluja. Pelaamisen hallintatyökalujen kehittelyyn pitää panostaa. Lisäksi on tärkeää, että asiantuntijoita ja rahapelitutkijoita kuullaan näitä rajoituksia säädettäessä.

Pakollinen tunnistautuminen ulotettava myös pelisaleihin

Esityksessä ehdotetaan, että pakollinen tunnistautuminen rahapeliautomaateilla ei ulottuisi Veikkauksen pelisaleihin. Tälle on vaikea löytää perusteluja tutkimuskirjallisuudesta, jonka mukaan pelisaleissa pelaavat kärsivät hajasijoitetuilla automaateilla pelaavia enemmän ongelmapelaamisesta. Huomionarvoista on myös se, että pelisaleissa on mahdollista pelata suuremmilla panoksilla kuin hajasijoitetuilla automaateilla ja täten myös vastaavasti pelaajien tappiot ovat suurempia. Vasemmistoliitto esittääkin, että pelaajan pakollinen tunnistautuminen on ulotettava myös pelisaleihin samalla aikataululla kuin hajasijoitettuihin automaatteihin. Näin taataan sekä ikärajavälvonnan parempi toteutuminen myös pelisaleissa sekä se, että riski- ja ongelmapelaajat eivät siirry suurin joukoin pelisaleihin pelaamaan.

Veikkauksen datan hyödyntäminen pelihaittojen ehkäisy- ja vähentämistyössä sekä tieteellisessä tutkimuksessa tärkeää

Veikkaus kerää ja sille kerääntyy paljon dataa sen asiakkaiden pelikäyttäytymisestä. Tämä data olisi suureksi hyödyksi sekä pelihaittojen ehkäisy- ja vähentämistyössä että tieteellisessä tutkimuksessa. Datan avulla voitaisiin seurata, tutkia ja arvioida haittoja sekä muun muassa pakollisen rahapeliautomaattitunnistautumisen vaikutuksia. Tällä hetkellä rahapelihaittatoimijoilla sekä tutkijoilla on vaikeuksia saada Veikkaukselta dataa, mikä vaikeuttaa haittojen ennaltaehkäisyä, vähentämistä ja korjaamista.

Rahapelijärjestelmän sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja taloudellinen kestävyys etusijalle

Uusien tutkimustulosten perusteella tiedetään, että esimerkiksi hajasijoitettujen rahapeliautomaattien suhteellinen määrä on suurempi niillä alueilla, joihin erilainen sosioekonominen huono-osaisuus kuten työttömyys, pienituloisuus ja matala koulutusaste ovat kasautuneet. Vasemmistoliitto peräänkuuluttaa sosiaalisesti oikeudenmukaista rahapelijärjestelmää sekä niin sanottua *Terveys kaikissa politiikoissa* -toimintaperiaatetta rahapelipolitiikkaan. Tällöin kaikessa rahapelipäätöksenteossa arvioidaan ennalta eri väestöryhmiin kohdistuvat vaikutukset.

Esityksessä sivulla 17 mainitaan, että Veikkaus Oy:n arvion mukaan kaikkien pelitilipelaamista koskevien rajoitusten käyttöönotto myös pelipisteraha-automaattipelaamisessa heti pakollista tunnistautumista koskevan säännöksen soveltamisen aloittamisen yhteydessä vähentäisi vuoden 2021 rahapelituottoja enimmillään noin 145 miljoonaa euroa. Lisäksi vähentävä vaikutus arpajaisverotuottoon olisi noin 30 miljoonaa euroa. Vasemmistoliitto haluaa käynnistää keskustelun

Veikkauksen tuottojen vähenemisen vaikutuksista Veikkauksen edunsaajien toimintaan. Keskustelussa pitäisi käsitellä sitä miten mahdolliseen tuottojen vähenemiseen osattaisiin varautua edunsaajien keskuudessa ilman että heidän tekemänsä tärkeä yhteiskunnallinen työ kärsii. Tätä keskustelua pitäisi käydä myös parlamentaarisessa Rahapeliasioiden neuvottelukunnassa.

Vasemmistoliitto näkee tarpeen arpajaislain kolmannelle vaiheelle, jossa toteutettaisiin kansallinen rahapelipoliittinen ohjelma. Ohjelmassa tulisi asettaa selkeät tavoitteet muun muassa rahapelitoiminnan tuottotavoitteille, jotka nyt ovat monin osin ristiriidassa rahapelihaittojen ehkäisy- ja vähentämistavoitteiden kanssa. Rahapelipoliittista ohjelmaa kannattavat myös monet rahapelihaittojen kanssa työskentelevät asiantuntijatahot.

Helsingissä 10.8.2018

Vasemmistoliitto rp:n puolesta

Joonas Leppänen
puoluesihtööri
Joonas.leppanen@vasemmistoliitto.fi